

Transparentnost proračuna i jačanje razumijevanja kod javnosti

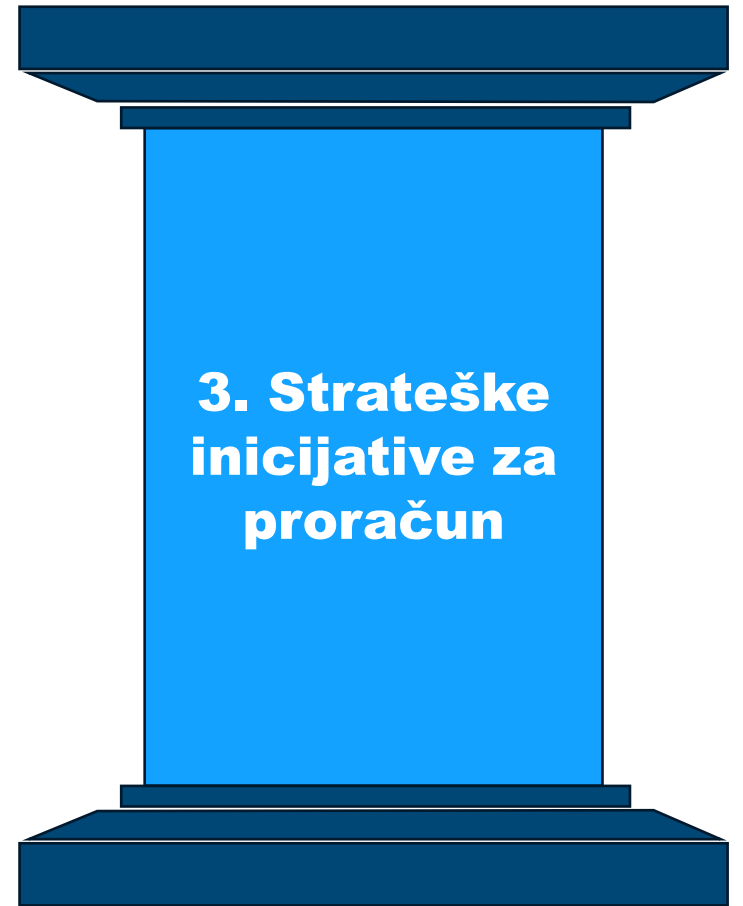
Radionica PEMPAL-a u Parizu

3. veljače 2025.

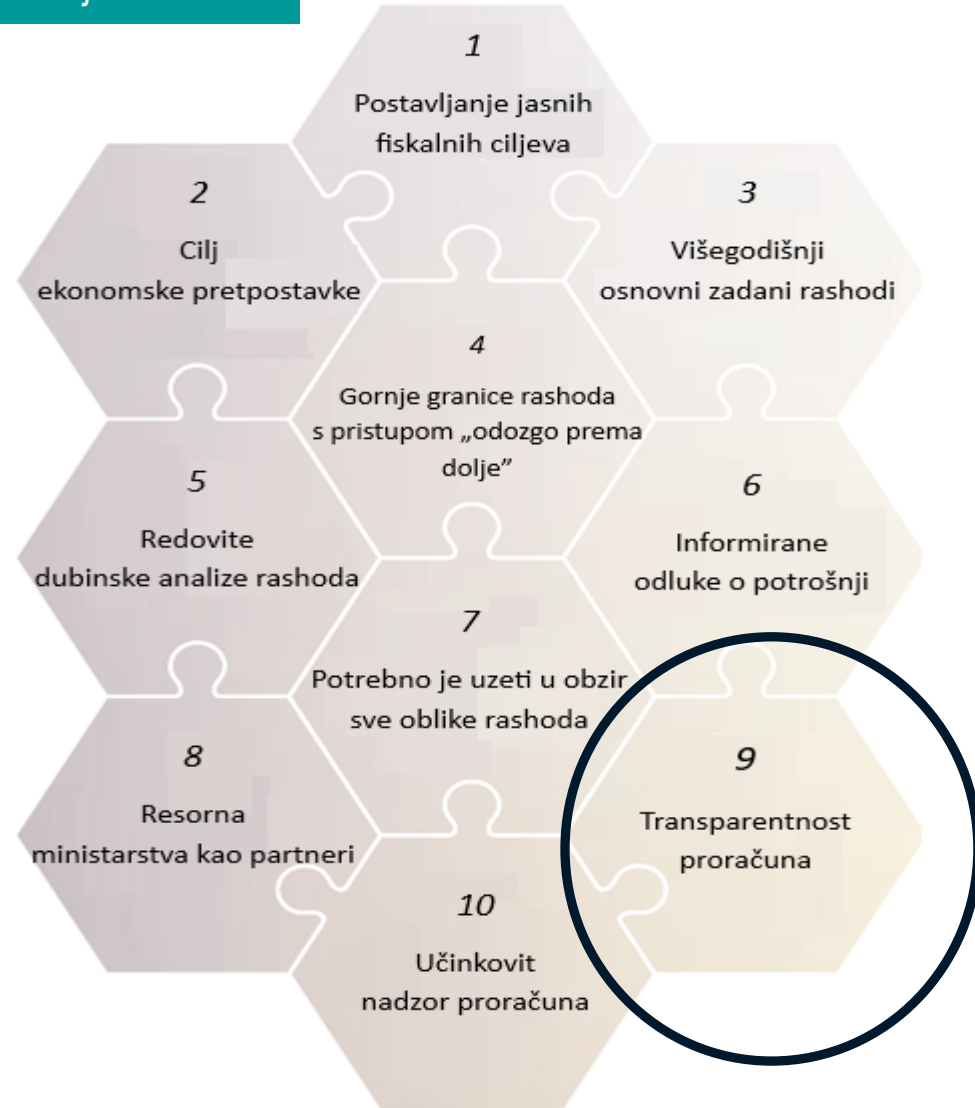
I.	Uvod	3
II.	Transparentnost proračuna	5
III.	Jačanje razumijevanja kod javnosti	8
IV.	Završne riječi	12

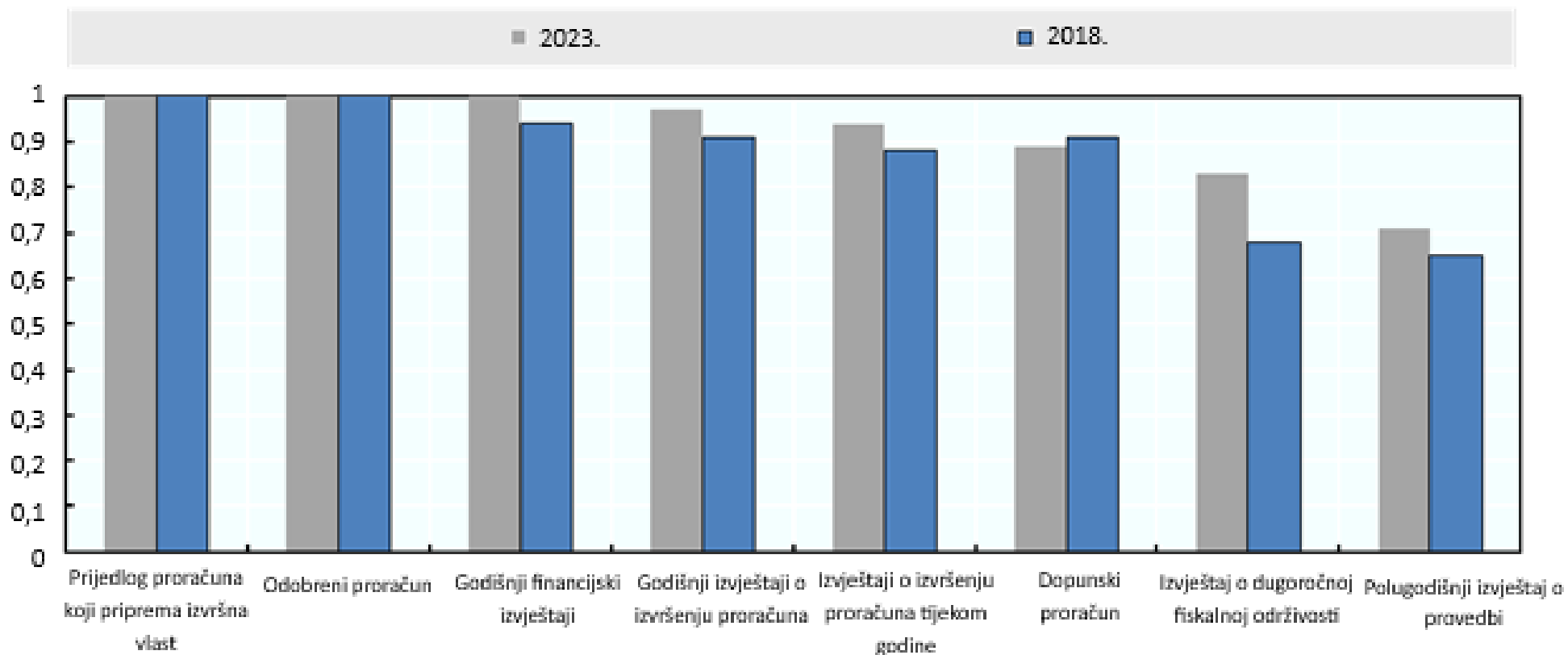
1. stup – Kvalitetne institucije zadužene za proračun

Okvir OECD-a za bolju potrošnju

Transparentnost proračuna u porastu je u zemljama OECD-a

Napomena: Postotak zemalja OECD-a koje sudjeluju (34 u 2018., 34 u 2022. i 35 u 2023.).

podaci za 2023. za Kolumbiju, Litvu i Meksiko nisu dostupni; podaci za 2022. za Kolumbiju, Meksiko, Izrael i Sloveniju nisu dostupni; podaci za 2018. za SAD nisu dostupni.

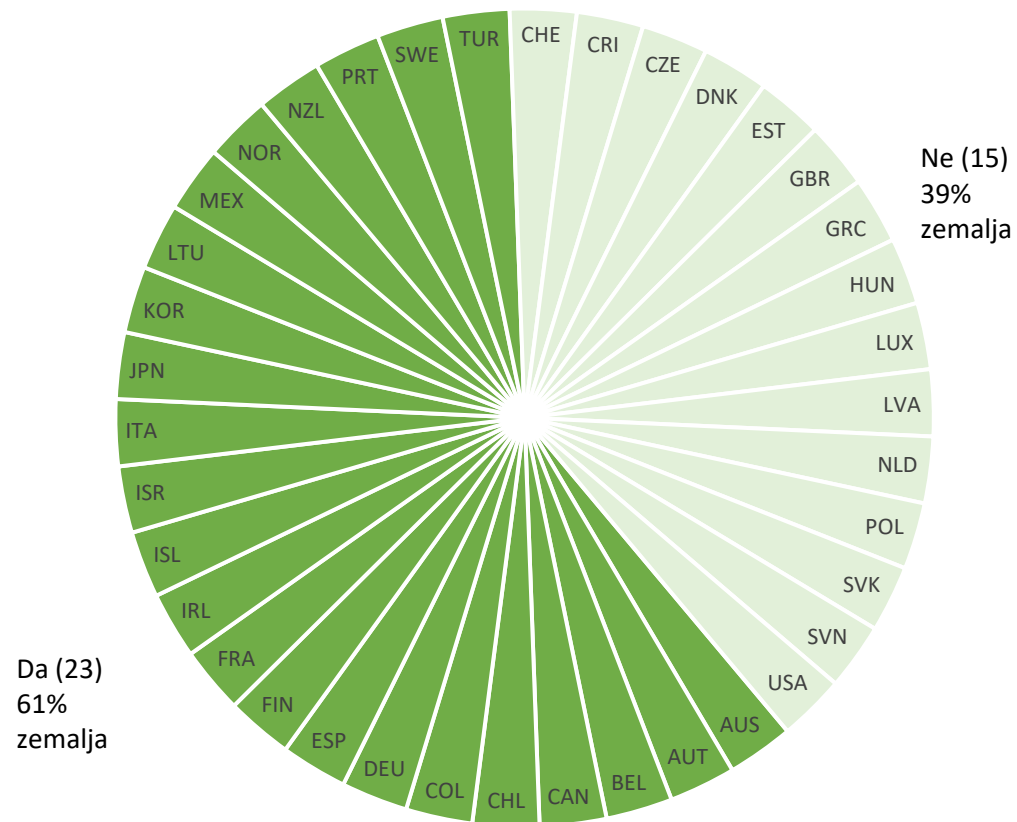
Anketa OECD-a (2023.) o proračunskim okvirima.

Restricted Use - À usage restreint

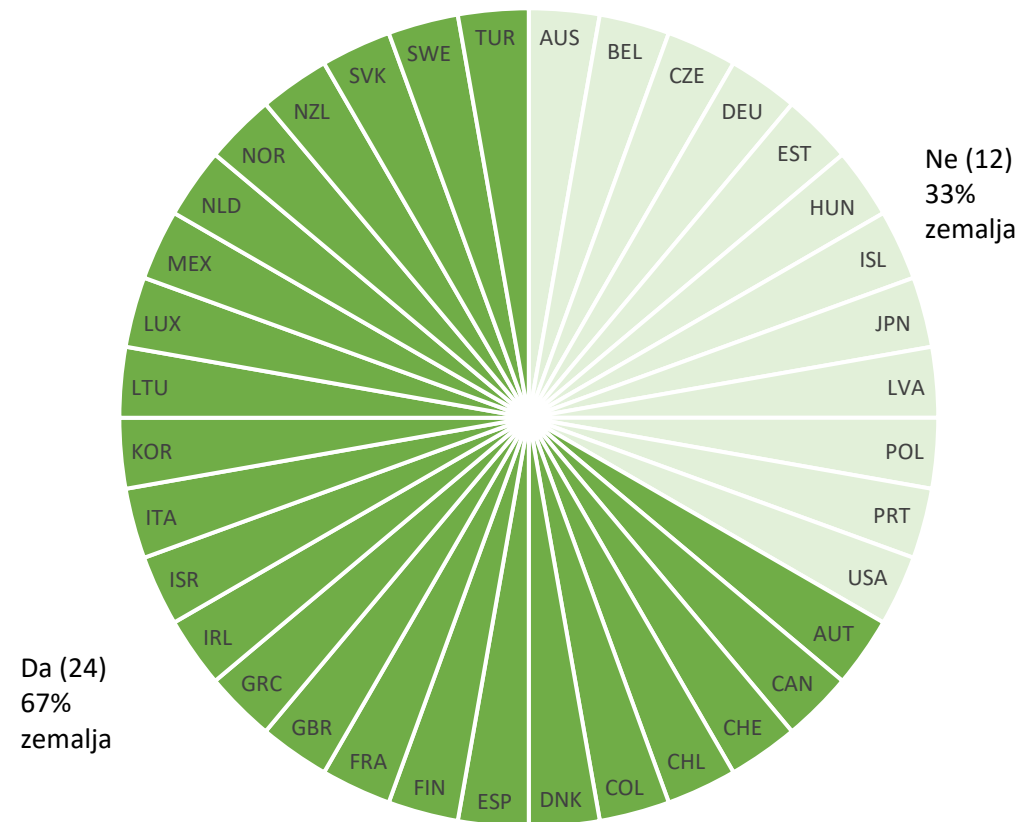

Povećava se izvještavanje o strateškim proračunskim prioritetima

Planiranje rodno osjetljivog proračuna

Ekološko planiranje proračuna

Izvor: OECD (2022.), Anketa OECD-a o planiranju rodno osjetljivog proračuna, rezultati iz 38 zemalja OECD-a.

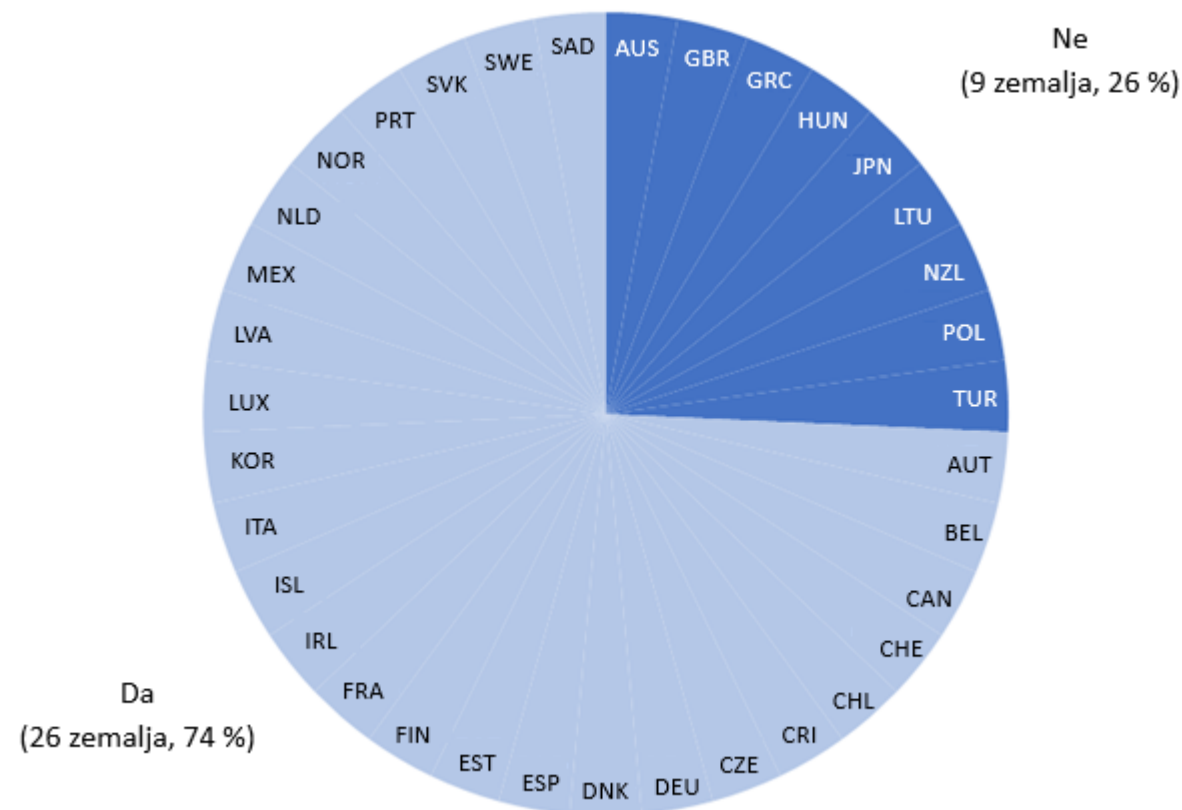
Napomena: Podaci za Kostariku i Sloveniju nisu dostupni.

Izvor: OECD (2022.), Anketa OECD-a o ekološkom planiranju proračuna, rezultati iz 36 zemalja OECD-a.

- > Platforme za fiskalno izvještavanje pridonijele su modernizaciji transparentnosti proračuna.
- > Ključna svojstva platformi za fiskalno izvještavanje: dostupnost podataka, bolje razumijevanje na temelju vizualizacija i prilagođenost za korisnike.
- > Jedinstvena digitalna platforma koja je dizajnirana za otvorene podatke, dostupne prezentacije i racionalizaciju izvještavanja.

Uporaba platformi za fiskalno izvještavanje

Anketa OECD-a (2022.) o finansijskom upravljanju i izvještavanju.

Transparentnost proračuna podržava jačanje razumijevanja o javnim financijama kod javnosti

Izazovi prenošenja proračunskih informacija

Izazovi s financijskom pismenošću

Tri od pet odraslih osoba ispod minimalne razine financijske pismenosti

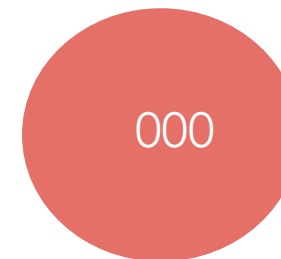
Jedna od pet odraslih osoba nikad ne upotrebljava kalkulator

Tri četvrtine rijetko čita dijagrame

Izazovi s fiskalnom pismenošću

Velike brojke koje je teško razumjeti

U razgovorima o sustavima i okvirima nedostaje značenje iz stvarnosti

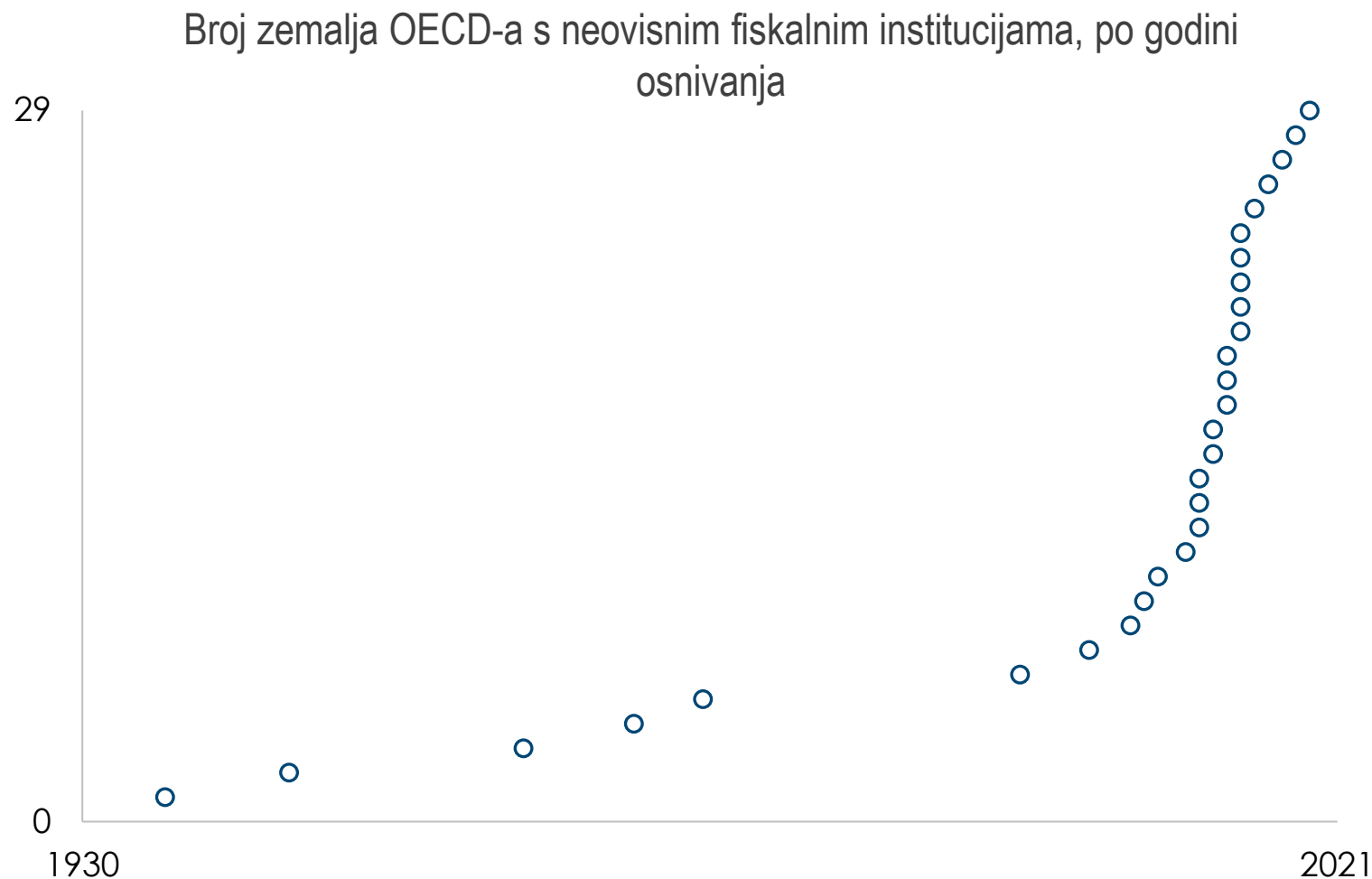
Stručnjaci se ne mogu dobro izražavati

Povećanje nadzora za planiranje proračuna i fiskalna predviđanja

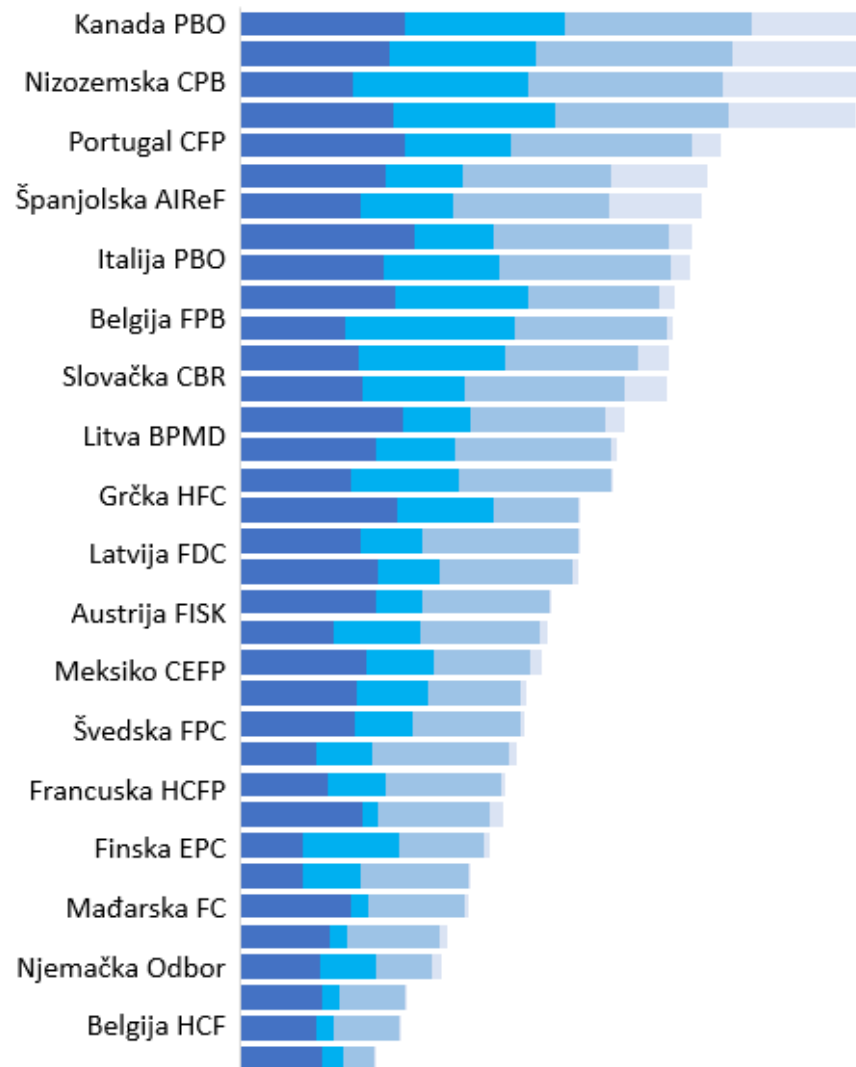
- Uredi za reviziju pružaju *ex post* nadzor; neovisne fiskalne institucije, npr. fiskalna vijeća pružaju *ex ante* nadzor.
  - Neovisna tijela zadužena za procjenu i objašnjavanje javnih financija
- Od 2021. 29 zemalja OECD-a ima barem jednu neovisnu fiskalnu instituciju (IFI).

Indeks OECD-a o zalaganju za fiskalni aspekt

Neovisnost   Usredotočenost na analitičnost   Alati za komunikaciju   Utjecaj komunikacije

- > Proračuni pokazuju prioritete u politikama vlada s obzirom na dostupna sredstva. Međutim, **fiskalni izazovi koji čekaju vlade sve su veći** i prelaze srednjoročno razdoblje.
- > Transparentnost proračuna ključna je sastavnica **kvalitetnih institucija zaduženih za proračun**.
- > Transparentnost proračuna u porastu je u zemljama OECD-a, no to nije statičan koncept. Transparentnost proračuna razvija se na temelju potražnje za informacijama i tehnologijama koje je mogu proizvesti. Uspješna komunikacija o proračunu
  - > Sveobuhvatan proces koji se primjenjuje na **sve faze proračunskog** procesa.
  - > **Temelji se na korisnicima** kako bi se ispitali podaci o proračunu (i učinku).
  - > Isporučuje se u skladu s razinama **fiskalne pismenosti**.
- > Više nije dovoljno samo objavljivati izvještaje o proračunu da bi se ispunile obveze o transparentnosti proračuna i učinkovito komuniciralo.
- > **Kapaciteti za nadzor** u planiranju proračuna narasli su, što predstavlja korak unaprijed. Osiguravanje da ti kapaciteti dobro funkcioniraju pridonosi jačanju komunikacije o proračunu.
- > Moguće je napraviti više koraka unaprijed kako bi se pomoglo povećati razumijevanje javnosti o fiskalnim izazovima, što je ključno područje kojim se bave **visoki dužnosnici odgovorni za proračun iz zemalja OECD-a**.

Hvala

Andrew Blazey
andrew.blazey@oecd.org

Brian Finn
brian.finn@oecd.org

Álfrún Tryggvadóttir
alfrun.tryggvadottir@oecd.org